

ಅಂಬೇಢ್‌ರ್‌ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ವಿಷಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ತರೆಮರೆಯ ನಿಜಕಥನ

ಡಾ. ಸುಭುಮಣಿಸ್ವಾಮಿ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಮಹಾರಾಣಿ ಲಟ್ಟಿ ಅಮೃತ್ಸ್ವಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು ಸ್ವಾಯತ್ತ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ,
ಬೆಂಗಳೂರು-12

Abstract: ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಿಆರ್ ಅಂಬೇಢ್‌ರ್ ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಕಂಡ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಾನವೀಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೆಳೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಳೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ಹರಡಿ ರ್ಯಾತರ ಬದುಕಿನ ಕಗ್ಗಂತಾಗಿರುವ ಪಾಠ್ಯನಿಯಂ ಗಿಡಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಉಸಿರಾಡಿದರು ಜಾತಿಯ ಅಲಜ್‌ಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಢ್‌ರ್ ರವರು ಸಮುದಾಯದ ಅಸ್ವಾತ್ಮೆಯ ನೋವು ಉಂಡು ಬೆಳೆದು ಅದರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಹುಡುಕಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು ಹಗಲಿರಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಮಹಾನ್ ನಿರ್ವಾವಂತ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಪ್ರಜ್ಞೆ.

ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಂಟಿರುವ ತೊಳೆಯಲಾಗದ ಶಾಪವೆಂದರೆ ಒಂದು ಜಾತಿಯತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ ಹೇಳು ಎಂದು ತಕ್ಷಣವೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಿರ್ಫಲ್ಕೆ ನಿರಾಕರಣ ಅಸಂಜ್ಞೆಯ ಭಾವನೆ, ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಾತ್ಮೆ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕಢೆ ಮುಗಿದೇ ಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ಸ್ತೀ ಪುರುಷ ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಹಿಂದೂ ಕೋಡ್ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಶ್ರಮ ಪಡಬೇಕಾಯಿತು.

Key Words: ಹೋರಾಟ, ಅಸ್ವತ್ಯತೆ, ನಿರಾಕರಣ, ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ, ಜಾತಿಯತೆ, ಸುಧಾರಣೆ, ಮಹಿಳಾ ಸಂಕಥನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಚೆಳುವಳಿ, ಆತ್ಮಸ್ಥೇಯ, ದೊರ್ಚನ್ಯ

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ 132ನೇ ಜಯಂತಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ದಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅರಿಯದವರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾರಾಯ ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚೆಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಾಲ್ಯಾಂಡು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೂಲದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವ ಲೇಖಿಕೆಯು. ಸರಸ್ವತಿ ರವರ "ನಾವು ಇತಿಹಾಸ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವು" ಎಂಬ ಕೃತಿ ಭಾರತದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂಕಥನದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಯಾಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮರಾಠಿ ಲೇಖಿಕೆ ಹೋರಾಟಗಾತ್ರ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಉಂಟಾ ಪವಾರ್ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚಿಂತಕಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಮೂನ್ ಅವರು ಸ್ತ್ರೀ ಉವಾಚ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿರುವ ಈ ಅಪರೂಪದ ಕೃತಿಯನ್ನು ವಂದನಾ ಸೋನಾಲ್ಕರ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ದಾಟಿಸಲು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರರು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಾವು ಇತಿಹಾಸ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವು ಕೃತಿಯು ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಮೊದಲನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ 1927 ರಿಂದ 1957 ರವರಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚೆಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಇವರು ಎದುರಿಸಿದ ತಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಅಶ್ವಂತ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮುಖೇನ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ನಾಗಪುರ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 1927ರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಹಕ್ಕಿನ ಹೋರಾಟ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ನೀರಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಅದು ಶತತತಮಾನಗಳ ಅವಿರತ ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಾಳಗೆ

ಉಂಡು ಮಲಗಿದ ಮಹಾರರು ಆತ್ಮಸ್ಥಯವನ್ನು ತೋರಿದ ಬಗೆ ಮತ್ತು
 ಮುಂದಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು
 ಅವಕಾಶ ಇದ್ದದ್ದು ಕೆರೆಯ ಹೊನೆಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ,ಕೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ
 ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆ. ಅಂದರೆ ಹೇಲು, ಕಸ ಕಡ್ಡಿ, ಕೆಸರು ರಾಡಿಯಾಗಿ
 ಉರಿನ ಚರಂಡಿ ನೀರು ಕೆಗೆ ಸೇರುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಶ್ರಯ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
 ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. ಕೆರೆಯ ನಾಜೂಕಾದ ಕಡೆ ತಿಳಿಯಾದ ನೀರು ಇರುವ ಕಡೆ
 ಸವರ್ಣೀಯರು ನೀರನ್ನು ಬಳಕೆಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ
 ಅಮಾನವೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ
 ಹೆಚ್ಚಿ ಚೌಡರ್ ಕೆರೆಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಮನುಕುಲದ
 ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ
 ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಮೋಚನೆಯ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಏನು ಓದಿಲ್ಲದ
 ತಾಯಂದಿರಿಗೂ ಅಥವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಜಾಗ್ರತ್ತೆಗೊಳಿಸಿ
 ಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀರಿನ
 ಜಾಗಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ
 ಮೈದಾನಗಳು ಅಸ್ತ್ರಶ್ರಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಾಂಬೆ ಶಾಸನ
 ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿ.ಕೆ ಬೋಲೆ ರವರು ಚರ್ಚೆಗಿಟ್ಟು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು 1923ರಲ್ಲಿ
 ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಈ ನಿರ್ಣಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.
 ಇದರ ಕಾರ್ಯಗತ ರೂಪವನ್ನು ಕೋಲಾಬ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಜಾತಿಗಳ
 ಮೊದಲ ಸಭೆಯನ್ನು ಮಹಾದಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 3000 ಜನ
 ಸೇರಿದ್ದರು, ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲಾಯಿತು, ಅದರಂತೆ
 ನಡೆಯಿತು ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ತರುವಾಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಹಿಂದೂ
 ಮೇಲ್ಮೈಗಳ ಜನರು ಅಸ್ತ್ರಶ್ರಯ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಅಪವಿತ್ರ ಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ
 ಮುಂದುವರಿದು , „ವೀರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ “ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರಂತೆ ಎಂಬ ಸುಳ್ಳ
 ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹರಡಿ ಸವರ್ಣೀಯರು ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು “ಚೌಡರ್ ಕೆರೆ”ಯ
 ನೀರು ಮುಟ್ಟಿದ ಚಳುವಳಿಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ದೊರ್ಜನ್ಯ ಮಾಡಿ ದೊಣ್ಣ ಮಚ್ಚಿ
 ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡಯೆವ ಮುಖಾಂತರ ಅನೇಕ
 ಜನರ ನೋವಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಪ್ರಾಚೀ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ
 ಅಪವಿತ್ರವಾಗದ ಚೌಡರ್ ಕೆರೆ ಈ ಜನರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು
 ಸ್ವರ್ವ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಪವಿತ್ರವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಲೆಯೊಳಗಿದ್ದ

ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶುದ್ಧಿಕರಣ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು
 ಮಾಡಿ ಗೋಮೂತ್ರ ಮುಂತಾದವು ಸಿಂಹದಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಂಡರು
 ಆದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮೃನಾಗದ ನಮ್ಮು ಜನ ಈ ಆಚಾರವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಸಾವಿರಾರು
 ಜನರು ಡಿಸೆಂಬರ್ 25 ,26 1927ರಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು
 ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು , ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಮುಗುವಿನ
 ಬಾಣಂತಿಯರು, ಗಭ್ರಣೀಯರು ವಯಸ್ಸಾದ ಮುದುಕ ಮುದುಕಿಯರು ಮತ್ತು
 ಶಾಂತ ಬಾಯಿ ಶಿಂಧೆಯಂತಹ ಯುವತೀಯರು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿ
 ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಭೂಜ ಕೊಟ್ಟಿ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು ಮರೆಯಲಾಗದ ಇತಿಹಾಸ.
 ಮಹಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಭಾಪುಲೆ 1852 ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಬುನಾದಿ ಗಂಗೂ ಎಂಬ
 ಮೊದಲ ಅಸ್ತ್ರೇ ಮಹಿಳೆ 1913ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ
 ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರಲೇ ದಂಪತ್ತಿಗಳ ಸಮಾಜಸೇವೆ
 ದೀನದಲ್ಲಿತರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸವಾರ್ಂಗಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಯಿತು
 ಧಾರ್ಮಿಕ ವೇಷಾ ವೃತ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿರುವ
 ಅಂಶಗಳು ಗಣನೀಯವಾದದ್ದು ಮರಾರಿಯ ಸೋಮವಂತಿ ಮಿತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ
 ಶಿವರಾಮ ಜಾನಾಬಾ ಕಾಂಜಿ ಅವರು ಬರೆದ ಲೇಖನ 1908ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ
 ಕಾಲದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೇವದಾಸಿ,
 ಮುರಳಿಯರು, ಪ್ರೋತ್ ರಾಜ ಮುಂತಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ
 ಕೆಳ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿರುದ್ಧ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ
 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ ಏಪಿಸಿ ಸೆಕ್ಕನ್‌
 373ನೇ ಪರಿಚಯದ ಪರಿಜ್ಯೇದದ ಪ್ರಕಾರ 16 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ
 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಈ ಕಸುಬಿನ ಕೃತ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾನೂನಿನ
 ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಅಂಬೆಂಡ್ರ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದ್ದ ಮಹಿಳಾ
 ಸಂಘಗಳು ಗಂಭೀರವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ
 ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮೇಲುಜಾತಿ ಜನರ ಹಿರಿಮೆಯ ದೂತಕವಾದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು
 ಸಮಾಜದಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ಶ್ರಮಪಡಬೇಕಾಯಿತು , ಇದನ್ನು
 ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು ಇದರಿಂದ
 ಅನೇಕ ದಲಿತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆಗೆ
 ಒಂದು ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು ಆನಂತರ ಮಹಕ್ತಮಾಗಿ ಇವರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕಾನದ ಫನತೆಯ
 ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುವಂತೆ ಆದದ್ದು ಇತಿಹಾಸದ ಇನ್ನೊಂದು
 ಮೈಲಿಗಲ್ಲು.

ಜಾತಿಯ ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಬಹಿಷ್ಕರ್ತೆ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು 1920 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಪುರುಷರು ತಪ್ಪದ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಅಸ್ವಶ್ವರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಸತ್ತಿಯವಾಗಿ ಪರಿಷತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು ಈ ಸಭೆಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾನದ ಕೆಳಕ್ಕನ್ನು ಕಲಿತರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ವಿದೇಶದಿಂದ ಮರಳಿದ ನಂತರ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸುಧಾರಣಾ ವಾದಿ ಅಂತ ಕಣಾದ ಸಭೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕೊಂಡದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ಯಾಯವನ್ನುತ್ತದೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ ಇಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಇಡಲು ಮುಜುಗರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಮುಂಬೈನ ಕಾಮಾಟಪರದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿ ನಂಬರ್ 13ರಲ್ಲಿ ವೇಶ್ವೇಯರ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಭೆ ಏಷಾಡು ಮಾಡಿದರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜನರು ಮಾತ್ರ ಬಂದಿದ್ದರು. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಹೊಟ್ಟಿಪಾಡಿಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿ ಕಾಣದೆ ಮೇಲ್ಪೂರ್ತಿ ಜನರ ದೇಹದ ತೀಕೆ ತೀರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುಕೊಂಡ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ರೋಗ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಜಾತಿಯವರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕೇಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಾಂಚೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧನವಾಗಿ ಕಾಣತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮಾನಸಿಕ ಕುರಂಡನ್ನು ನೀಡಿ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಹೆಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ಥ್ಯಯು ಮೂಡುವಂತೆ ನುಡಿಮುತ್ತಿನ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣ ನೀಡಿ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಈ ಕೆಟ್ಟಿ ಕಲಸವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿ ಸಮಾಜ ಗೌರವಿನು ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡರು ಹಾಗೂ ಅನೇಕರು ಸಂಘಟಿತರಾಗುವ ಮೂಲಕ 1933 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವೇಣು ತಾಯಿ ಬಾಟ್ಟರ್ ಅವರು ಬಿಪಿನ್ ಕೃಷ್ಣ ಬೋಸ್ ಮುಂತಾದ ಮುಖಿಯಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಿಸಲಿನ ನಾಗಪುರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮ್ಮಿಳನದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬ ಮಹರ್ ವಿಧವೆ ಹೇಳಿದರು ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಾನು

ಅಜ್ಞಾನಿ ಮಹಿಳೆ ಆದರೆ ಅಸ್ವರ್ಯರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದ ಹೊರತು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮಹರ್ ಹುಡುಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರೆ ತಮಾಷೆಯಾಗಿದೆ ಆದಿಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಅಪಾರಧಾಗಿ ಸದಾ ಕಾಲ ಅಂಬೇಢರ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕುರಿತು ಬಧ್ಯತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು 50 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಸೋನಾ ಬಾಯಿ ಜೈ ಭೀಮ್ ಎಂಬ ಫೋಷಣೆ ಕೂಗಿದ್ದಕೆ ಶೀಕ್ಷೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೆ ನಿರ್ದಾರಿಸಿದರು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಕಥೆಯ ಮೇಲೆ ಹೂರಿಸಿ ಮೇರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದರು ಈಕೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆ ಎದ್ಗಾರಿಕೆ ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣ ಅಂಬೇಢರರು ಈ ತಳ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಮೌಲಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವತಃ ಏಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ತರುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಆ ಮೂಲಕ ಅಸ್ವಲ್ಪ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಸವಣೀಯ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯಾದ ಅಂಬೇಢರರು ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ತನ್ನ ಪತ್ತಿ ರಮಾಬಾಯಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಶ್ವಾಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು . ಕಾರಣ ರಾನಡೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಅಂಬೇಢರ್ ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಕರೆಕೊಂಡರು, ಮದುವೆಯ ಆಯ್ದು ಗಂಡಿನಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಸಾತ್ತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಡಲು ಜನರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಬೇಕು, ಸಬಲರಾಗಬೇಕು ಬಡತನದ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅನುಭವದಿಂದ ಆಳವಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ದಲಿತರಿಗೆ ಉಣಿಲು, ಉಡಲು ಹೊಂದಿಸುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವಾಗಿತ್ತು ತುಂಬಾ ಪರದಾಟ ಪಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆದರೆ ಪೂರ್ತಿ ಮೈ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದಂತಹ ಶಾಯಂದಿರ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೋಡಿ ಸ್ವತಹ ಅಂಬೇಢರ್ ಅವರೇ ಬುದ್ಧ ಪೌರಾಣಿಕ ದಿನ ಬಡ ಅಗ್ನವಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಮಾನವೀಯ ಕರ್ಮಜಿನ ಒಳ ಮಿಡಿತದ ಅಂತಃಕರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾವು ಇತಿಹಾಸ ಕಟ್ಟಿದೆವು ಕೃತಿಯ 2ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ 29 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂದರ್ಭನ ಹಾಗೂ 13 ಜನರು ಸಂದರ್ಭನ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದರು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು

VOL – 01, ISSUE – 02,

SEPTEMBER -OCTOBER, 2025 / 57

ಕುರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೋಟಹೊಟ್ಟು ಈ ಪ್ರಯೋಜ ದೇಹಲಿಯವರೆಗೂ ವಿಸ್ತೃತಿಸಿದೆ ಅಲ್ಲದೆ "ಮಾತೋಶ್ರೀ ರಮಾಬಾಯಿ ಭೀಮರಾವ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್" ಅವರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ಭಿಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಶೀಲ "ವರೆಗೆ 44 ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಮಹಿಳೆಯರು 30 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಗರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿ ಈ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾಲೆಯದೇ ಬೇರೆ ಬಿಂಬಿರುವ ಅಸಮಾನತೆ ಅಜ್ಞಾನ ಅಮಾನವೀಯತೆ ಬಡತನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಹಿಡಿತ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಹೋರಾಟಿದ ಬದುಕಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಸಿರು ಇರುವರೆಗೂ ಹೋರಾಡಿರುವ ಮತ್ತು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಮಾದರಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದ ನಾಗಪುರ ಪ್ರದೇಶದ ಅಪ್ರತಿಮು ಮಹಿಳೆ ಶಾಂತಾಬಾಯಿ ಅಸ್ವಾಶ್ಯರು ಮತ್ತು ದಲಿತೀತರ ನಡುವೆ ಜಗತ್ ಘರ್ಷಣೆ ಆದರೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಜಗತ್ ಜಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾನೂನು ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಈಕೆ 18 ಬಾರಿ ಜ್ಯೇಂಬಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರಿ ಜಲ್ಲಿ ತಂಡಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಲ್ಯಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ರೂಪಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವನಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಧಾಬಾಯಿ ಕಾಂಬಳೆ ನಾಗಪುರದ ಸೀತಾ ಬಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಿಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನೇ ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಸಂಪಂಚಸಿ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಾನದ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಿದ ನಾಯಕ ಎಂದು ಖ್ಯಾತರಾದವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಜ್ಯೇಂಬಿಯ ಚೌಡರಿ ಇವರು ಬಡತನ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಗಂಡನ ಕಿರುಕುಳಿ ಇವರಾಳಿಲ್ಲವನ್ನು ಮೀರಿ ಮಣಿನರಿ ಮಹಿಳೆ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ತನದಿಂದ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರೊಂದಿಗೆ. ಸಾವರ್ ಆಗಿದ್ದರು , 1924ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾಗಪುರದ ನ್ಯಾ ಕಾಲೇಜೆನಿಯಲ್ಲಿ "ಚೋಕಾ ಮೇಳ ಕನ್ನಾ ಶಾಲೆಯನ್ನು" ತರೆದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ದಾಖಿಲಾಗಿ ಶೀಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಕನಿಷ್ಠ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಶೀಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಾನ ಒಳ್ಳಿಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ತುಳಸ್ಯಾ ಬಾಯಿ ಬನ್ನೋಡೆ ಇಡೀ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗೆ

ಮುದುಪಾಗಿ ಇಟ್ಟರು, ಸುಲೋಚನಾ ಬೈ ಡೊಂಗ್ರಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಿಯವಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಸದಾ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು, ತನ್ನ ಸಂಸಾರಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗಿಂತ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರ ಹೋರಾಟ ಇವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತು.

ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವುಮನ್ ಫೆಡರೇಶನ್ ಸಮ್ಮೇಳನ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೋಜನೆ ಆದರೂ ಅಂಬೇಧ್ಕರವರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಇವರು ಹಾಜರಿದ್ದು ಅದರ ಎಲ್ಲ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರಿದು ಈ ಫೆಡರೇಶನ್ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಗಾದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇವರದು.

ಸೀತಾಬಾಯಿ ಗಾಯಕ್ಕೂಡ್ ಮತ್ತು ಗೀತಾ ಬಾಯಿ ಗಾಯಕ್ಕೂಡ್ 1930ರ ಕಾಳಾರಾಂ ಮಂದಿರ ಪ್ರವೇಶ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು ಅಲ್ಲದೆ ಸತ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ ಮಾಂಸ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶುದ್ಧಿಕರಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಇವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದದ್ದು ಮುಕ್ತ ಸರ್ವಗೋಽ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮುಂಬ್ಯೇನ ಸ್ವಂಗಳಲ್ಲಿ, ಚಾಳ್ಳಳಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಇನ್ನೂಂದು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಾದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂದರ್ಭನ್ 1953ರಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಧ್ಕರ್ ಅವರ ಸೋಸೆಯಾಗಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೀರಾಬಾಯಿ ಇವರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಮುಖುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು, ನಮ್ಮ ಮಾವನವರಾದ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪರ್ಕದ ವಲಯ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬರುವವರ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಮಯ ವ್ಯಘಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬೇಸರಿಸಿದ ನಾನು ಇದು ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ತೀರಿ ಹೋದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಬುದ್ಧಿಸ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು ಬೌದ್ಧ ಸಂಖಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನನಗೆ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಸಭಾನ ಮೂಲದ ಸರಳ ಮೌಯ ಮತ್ತು ಮಹರವಾಡದ

ಸುಮನ್ ಬಾಯಿ ಬಂದಿಸೋಡೆ, ಮುಂಬೈನ ಚಂದ್ರಭಾಗ ಜಾದವ್, 1964ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಾಿಕ್ ನೂಟಿನರ ಸತ್ಯಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತುಂಬು ಗಭಿಣೆಯಾಗಿದ್ದರು ಹೊಡ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಹತ ತೊಟ್ಟು ಗಂಡನ ಜೊತೆ ತವರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸುಳ್ಳಿ ಹೇಳಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ಶಶಿಕಲ ಡೊಂಗರ್ ದಿವೆ, ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರ ಕಟ್ಟಿ ಅನುಯಾಯಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕ ಸೋನುತಾಯಿ ಲಾಂಜಿವರ್ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 14 1956 ಮತಾಂತರದ ದಿನ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಮೇಲು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ "ನಾವು ಗುಲಾಮಿಗಿರಿಯ ಸಂಕೋಲಿಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಹೋಷಣೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮತಾಂತರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಬಾಬಾರ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ವಿದರ್ಭ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾರತೀಯ ಬೌದ್ಧ ಪರಿಪ್ರೇತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ನನ್ನ ಜನರನ್ನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಆತ್ಮಫ್ರಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 43 ಜನ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚಿಪುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೆಸರಿಸಿದ್ದೇನೆ ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿಯೇ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂದಿನ ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಡತನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಮಾನ ಅವಿದ್ಯೆ ಆಸರ ಬೇಸರ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಆ ಕಾಲದ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ಹೂರಿ ತಾನು ಹೆಣ್ಣು ಗೆರೆ ದಾಟಬಾರದು ಎಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೆಷ್ಟು ಹೊಡೆದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಜ್ಯೇಶ್ವನ್ ಪಡೆದು ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನೆಲ್ಲಾಂತಹ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ತಾವು ನಾಯಕಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಹೋರಾಟ, ಭೂರ್ಜತರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡಿಸುವ ಹೋರಾಟ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಹೀಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂತ್ಯಜರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ ಜನಾಂಗದ ಪಳಿಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ, ನೃತೀಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ಎತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತೆಲು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದ ದಿಟ್ಟ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಿನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದ್ದರೂ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಆ ಮೂಲಕ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಸುಧಾರಣೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಡಾಕ್ಟರ್

ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಸಂಜೀವಿನಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲೆನ ಜೀವತ್ತೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನದಾಳದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುಳತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಶ್ಯರಿಗಿಂತ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದು ಹೋಗಿ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭ್ಯಾದಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಒತ್ತನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕರಾಳ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮೀರಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ನಾಯಕರು ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹದ್ದು ಮೀರಿದ ಕೊಚ್ಚನುಂಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಸ್ವಜನಶೀಲ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮುಂಬ್ಯೆನಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿತವಾಗಿ ತೆರೆದಿದ್ದರು ಆದರೆ ಅದು ಅವರ ಮರಣದ ನಂತರ ಕಣ್ಣರೆಯಾಯಿತು. ಇಂದು ನಾವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾಸ್ತವದ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಹೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಹರಿಸುವ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ರಾಜಕಾರಣ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿತವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ಪಡ್ಡತೆ ತರಲು ತರಬೇತಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ವಿರೋಧ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳಿಂದ ಕೆಸರೆರಚಾಟಗಳಿಂದ ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಕೆಣಿಕೆ ಸಾಂಕ್ಷೇಪಿಕ ಆಗಾಗ್ಳಾನ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳು, ಜಾತಿಯ ವಿಚಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಸದಾ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಉದ್ದಾರಕಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು 1956 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 14ರಂದು ಮೂರೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಜನರೂಂದಿಗೆ ನಾಗಪುರದ ದೀಕ್ಷಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರವಾದರು, ನಾಡಿನ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಜನಸಾಗರವೇ ಹರಿದು ಬಂದಿತ್ತು ಸುಮಾರು ಐದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸೇರಿದ್ದರು ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುವರ್ಣ ಪರವ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಕೆಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರತಿಕೆಗಳು ದಾಖಿಲಿಸಿದ್ದವು ಸುಮಾರು ಮೂರೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಜನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ

VOL – 01, ISSUE – 02,

ಮತಾಂತರವೇನೂ ಆದರು ಆದರೆ ಆನಂತರ ಜನರು ಅವರವರ ಉರಿಗೆ ಮರ್ಲಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಉರಿನ ಮೇಲ್ಲಾಡಿ ಹಿಂದುಗಳು ಕೆಲವು ಉರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರುಹುಳ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಕೆಲವರು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅನುಭವಿಸಿದರು, ಕೆಲವರಿಗೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು, ಉರು ಬಿಟ್ಟು ವಲಸೆ ಹೋದರು ಹಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಮಾನವೀಯ ರೀತಿಯ ಅನ್ಯಾಯ ಅಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತಾಂತರದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ದೈಜ್ಯನ್ಯೆ ಎಸಗಲಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಾಲು ಅಂಬೇಧ್ಕರ್ ಚಳುವಳಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಎದುರಾದ ಉರುಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಆತ್ಮಸ್ಥ್ಯಯ್ಯ ತುಂಬಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮೂಡಿಸಿರುವುದು ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ಸುವರ್ಣ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂಬೇಧ್ಕರ್ ಅವರ 132 ನೇ ಜಯಂತಿಯ ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಒಂಟಿನ ಸ್ವಾತ್ಮಿಕ, ರಾಜಕಾರಣದ ಬಲಿಪ್ರಾತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶ-ನ ಗ್ರಂಥಗಳು :

1.ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯತಾತ್ತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳು, ಸಂ, ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ, ಎಸ್.ಎಸ್.ಕೆ. ಬಸವೇಶ್ವರ ಕಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ವಾತಕ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಜಿ. ಬೀದರ.

2.ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯೇಯನ್ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ-ಜಾಗ್ರತ್ತಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ – ಬೆಂಗಳೂರು – 2020.

3.ಸಿ.ಪಿ. ನಾಗರಾಜ – ಬಸವಣಿನ ವಚನಗಳ ಓದು – ನಗು ಸ್ವಾರ್ಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು – 2019.

4.ಡಾ. ಪ್ರಥಮಂಕರ್ – ಶರೀರ ನೋರೊಂದು ವಚನಗಳು – ಡಿ.ವಿ.ಕೆ.ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು-4.